

Vereniging van Nederlandse Gemeenten VNG
mevrouw J. Kriens
Postbus 30435
2500 GK Den Haag

datum	ons kenmerk	contactpersoon
20 februari 2014	7410-00/14-00675 KV/CN/AdV/sd Uw kenmerk	Ap de Vries
onderwerp	doorkiesnummer	e-mail
brede functie bibliotheken	070-3090500	devries@debibliotheken.nl

Geachte mevrouw Kriens,

Met veel belangstelling nam ik kennis van de recente VNG brochure *Samen werken aan een nieuw sociaal domein, hoe werken gemeenten aan de decentralisaties werk, jeugd en zorg?*

Er komt veel op de gemeenten af, of naar ze toe, zo u wilt. De drie decentralisaties (3D) betekenen dat gemeenten, meer nog dan thans al het geval is, in het hart van de samenleving gaan opereren en verantwoordelijk zullen zijn voor de vormgeving van de samenleving, voor iedereen en vanaf komend jaar nog meer voor de kwetsbare groepen in de lokale gemeenschappen.

Om dat goed voor elkaar te krijgen zijn gemeenten volop bezig zich daar op voor te bereiden en de gemeentelijke organisaties daar op aan te sturen. Het wordt een grote krachtsinspanning voor alle gemeenten om de decentralisaties goed vorm te geven en te integreren in het gemeentelijk beleid en de uitvoeringsorganisatie.

Gelukkig staan gemeenten niet alleen. Maatschappelijke organisaties kunnen veel betekenen en taken binnen hun eigen missie of in opdracht van gemeenten uitvoeren. In de genoemde brochure staan mooie voorbeelden beschreven van nieuwe vormen van beleidsuitvoering en samenwerking met maatschappelijke organisaties. Maar ik mis de openbare bibliotheken als vanzelfsprekende partners voor gemeenten. Dat zijn ze al tientallen jaren, met hun functies op het gebied van leesbevordering en toegang bieden tot kennis en informatie. En in het nieuwe gemeentelijke sociale domein zijn het ook voor de hand liggende partners. De bibliotheken zijn in staat en bereid om op belangrijke onderdelen van het sociale domein ondersteuning te bieden aan de gemeenten en daarmee aan hun burgers.

Laat de gemeenten daar een beroep op doen!

de bibliotheken hebben een groot bereik

De openbare bibliotheken zijn niet alleen op grond van hun functie, maar ook vanwege hun bereik belangrijke potentiële partners in het 3D proces. Ruim 6 miljoen gebruikers per jaar, die tezamen bijna 70 miljoen bezoeken brengen aan de ruim 800 bibliotheekvestigingen; 4 miljoen mensen zijn lid van een bibliotheek, de helft daarvan is jonger dan 18 jaar (ruim 66% van de jeugd heeft een bibliotheeklidmaatschap). Kenmerk van bibliotheken is dat ze laagdrempelig zijn, iedereen komt er, jong en oud, zwart en wit, hoog geletterd en laaggeletterd, werkend (of juist niet) en gepensioneerd.

Als er informatie toegankelijk moet worden gemaakt en beschikbaar moet komen voor burgers zijn de openbare bibliotheken de aangewezen plek. In het kader van voorlichting of preventie.

de bibliotheken helpen de burger zelfredzaam te zijn

Het 3D proces geeft een verdere impuls aan activiteiten gericht op het versterken van de zelfredzaamheid van burgers en het bevorderen van burgerinitiatief en participatie. Openbare bibliotheken versterken de gemeenschap: hebben van oudsher ervaring met het betrekken van burgers en het vergroten van het lerend vermogen van mensen.

Ook geeft het 3D proces een verdere impuls aan de overgang naar efficiënte vormen van communicatie, met name online communicatie. Tegelijkertijd stimuleert de rijksoverheid de transitie van overheidscommunicatie via digitale loketten. Er bestaat echter een kloof tussen efficiënte online dienstverlening en de mogelijkheden van een deel van de burgers. Deze groep burgers heeft onvoldoende vaardigheden in lezen en schrijven en / of digitale vaardigheden om goed aan het maatschappelijk verkeer te kunnen (blijven) deelnemen en een participierend burgerschap te kunnen vormgeven. Openbare bibliotheken bieden al allerlei mogelijkheden aan burgers om hun lees- en digitale vaardigheden op peil te brengen en houden. In samenwerking met andere maatschappelijke organisaties zoals het UWV, welzijnswerk, ouderenzorg, vrijwilligersnetwerken e.d. werken zij aan het bestrijden van laaggeletterdheid en het bevorderen van mediawijsheid (elektronische informatie te vinden, te verwerken en te beoordelen, elektronische formulieren te kunnen downloaden en verwerken). De bibliotheken zijn in staat te waarborgen dat de groeiende nadruk op online dienstverlening niet ten koste gaat van de grote groep burgers die onvoldoende geletterd of onvoldoende mediawijs is. Taal- en leesbevordering en mediawijsheid behoren immers al tot de speerpunten van de bibliotheken en tot hun kerncompetenties.

de bibliotheken zijn laagdrempelig

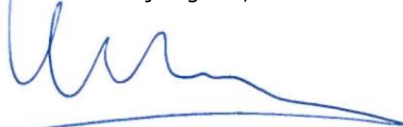
Openbare bibliotheken zijn goed geoutilleerde publieke plekken waar veel mensen graag vaak komen. En voorzien van alle gemakken die een verblijf ondersteunen, voor individuen en voor groepen. Bovendien bieden bibliotheken een rijke omgeving, vol met informatie- en kennisbronnen, collecties, toegang tot cultuur en meestal al meerdere informatiepunten, over gezondheid of jeugdzaken bijvoorbeeld. Bibliotheken hebben bovendien geen commerciële doelstelling: bezoekers "moeten" niets, zijn niet verplicht iets te bestellen. Dat verklaart mede het huidige succes van bibliotheken als ontmoetingsplekken, als werk- en studieplekken waar steeds meer scholieren huiswerk maken en samen werkstukken voorbereiden, studenten hun scripties schrijven, ZZPers een inspirerende en motiverende werkplek vinden, leeskringen hun bijeenkomsten organiseren en amateurkunstenaars hun werk tentoon stellen. Daarmee zijn bibliotheken uitgelezen plaatsen voor de in uw brochure genoemde 'buurtmarktplaatsen' en 'Huizen van de Wijk'.

De Openbare bibliotheken kunnen in het kader van de nieuwe taken van gemeenten functies vervullen als informatiepunt, als voorlichtingsplatform in het kader van preventiedoelstellingen, als trainings- en cursuspunt op het gebied van lezen en schrijven en mediavaardigheden, als cumulatiepunt van het vrijwilligerswerk en de burgerparticipatie in een gemeente. En daarmee uw leden ontlasten. Daarvoor hoeven ze hun functies niet eens echt te veranderen; wellicht activiteiten wel intensiveren. Daarover zijn ze graag in overleg met de gemeenten. En ook over nieuwe vormen van dienstverlening en samenwerking naar aanleiding van de decentralisaties.

Van onze kant zullen wij de openbare bibliotheken oproepen de kansen die de decentralisaties hen bieden om hun gemeenten te ondersteunen en om nog meer werk te maken van hun profilering als maatschappelijke relevante organisaties, met beide handen aan te grijpen en het gesprek met de gemeenten in hun werkgebied hierover te openen.

Graag licht ik u mijn brief en ideeën in een gesprek toe. Ik reken er op dat dat voor beide kanten tot inspiratie en nieuwe samenwerkingsmogelijkheden kan leiden.

Met vriendelijke groet,



Kars Veling
voorzitter

c.c. de heer Brok, voorzitter VNG commissie Onderwijs, Cultuur & Sport